

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **M. N.**, zast. JUDr. Vlastimilem Loučkem, advokátem, se sídlem Osvooboditelů 2649, Louny, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 1. 2013, č. j. 75 Ad 13/2011 – 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Soudem ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Vlastimilu Loučkovi, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši celkem 3.146 Kč. Tato částka mu bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím ze dne 20. 6. 2011, čj. X, žalovaná podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), zamítla žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu podanou z důvodu tvrzeného zhoršení zdravotního stavu, neboť podle posudku posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení (OSSZ) Louny je žalobce nadále invalidní pouze v druhém stupni.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, které žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 6. 10. 2011, č. j. X („napadené rozhodnutí“). Z posudku zpracovaného pro námitkové

řízení posudkovým lékařem ČSSZ MUDr. E. V. ze dne 29. 9. 2011 vyplývá, že žalobce je prakticky hluchý (ztráta slyšení dle Fowlera 87,4%), dále má stopy po luxaci pravého ramene s rupturou rotátorové manžety, zlomenině pravého kotníku a infekční hepatitidě A, trpí vertebrogenním algickým syndromem polytopním, hypertenzí, chronickým dyspeptickým syndromem, hyperlipidémií, coxartrosou bilaterální, hydrokélou a obezitou. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je oboustranná praktická hluchota. Posudek stanovil míru poklesu pracovní schopnosti na 50% podle kapitoly VIII, oddílu A, položky 1 přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. (v případě daného postižení vyhláška nestanoví rozmezí poklesu pracovní schopnosti, nýbrž míra poklesu je stanovena pevně na 40%, posudková lékařka dále procentní míru poklesu pracovní schopnosti zvýšila o 10% z důvodu dalších zdravotních komplikací, především snížené hybnosti pravého ramene).

[3] Žalobce proti napadenému rozhodnutí podal žalobu (prostřednictvím žalované) u Krajského soudu v Ústí nad Labem. V žalobě pouze uvedl, že v napadeném rozhodnutí vůbec nebyla zohledněna pracovní rekomandace posudkového lékaře OSSZ (nesmí pracovat v hlučném prostředí, zvedat těžká břemena a je nutné vyloučit nepříznivé klimatické podmínky). Dovožoval splnění podmínek vyššího stupně invalidity.

[4] Krajský soud požádal o posouzení zdravotního stavu žalobce Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“) v Ústí nad Labem. Ta ve věci žalobce podala posudek dne 20. 2. 2012, podle jehož závěru byl žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní v druhém stupni podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, neboť jeho pracovní schopnost v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla o 50%. PK MPSV podřadila rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pod kapitolu VIII oddíl A položku 1 přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., s celkovým poklesem míry pracovní schopnosti o 40% a dále tuto míru poklesu pracovní schopnosti zvýšila o 10% při zohlednění dalších zdravotních potíží žalobce. Uvedla, že se u žalobce jedná o praktickou hluchotu se ztrátou sluchu 87,4%, což odpovídá uvedené položce přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Žalobce při jednání PK MPSV měl nasazené sluchadlo v pravém uchu, neboť ztráta sluchu vlevo je již úplná. I s naslouchadlem byla domluva možná jen s lehce zvýšenou hlasitostí řeči a žalobce pak správně reagoval na pokyny lékařky. PK MPSV dále hodnotila i postižení pohybového aparátu žalobce, jímž je chronický vertebrogenní algický syndrom polytopní, spondyloarthrosa, arthrosa kyčelního kloubu vlevo, následky zlomeniny bérce vlevo a úrazu v roce 2006 (zlomenina vnitřního kotníku a malíku pravé ruky a luxace ramenního kloubu vpravo s postižením rotátorové manžety). Pokud žalobce uváděl onemocnění dětskou mozkovou obrnou, pro kterou měl být sledován v dětství, PK MPSV uvedla, že toto nelze ověřit z dostupné posudkové dokumentace, žalobce není v dospělosti neurologicky sledován, diagnózu nezmiňuje ani praktický lékař žalobce, přičemž neurologické postižení v důsledku dětské mozkové obrny nebylo zjištěno ani odborným vyšetřením v průběhu jednání PK MPSV. Ze zmíněných vedlejších zdravotních postižení žalobce by bylo posudkově významné omezení hybnosti pravé horní končetiny v důsledku úrazu v roce 2006, pravou ruku je však žalobce schopen používat (na dotaz PK MPSV sám ukazuje pravou rukou bolavá místa zad). Omezení hybnosti bylo zjištěno nad horizontálou, obtížná rotace. Toto postižení pohybového ústrojí samo o sobě by dle PK MPSV odpovídalo poklesu pracovní schopnosti o 25% a ani při zvýšení o 10% by tak žalobce nedosáhl druhého stupně invalidity. Ostatní zdravotní potíže žalobce nemají podle posudkové komise vliv na pracovní schopnost. PK MPSV dále uvedla, že žalobce je schopen výdělečné činnosti ovšem s podstatně omezenými nároky na smyslové a fyzické schopnosti. Žalobce není schopen práce v hluku, fyzicky namáhavé práce spojené s manipulací s těžkými břemeny a zvedáním paží nad úroveň ramen a práce v klimaticky nepříznivých podmínkách.

pokračování

[5] Žalobce ve vyjádření k posudku PK MPSV uvedl, že z lékařských zpráv, z nichž K MPSV vycházela, dle žalobce nevyplývá, že se jeho stav nezhoršil. Dále upozornil, že v letech 1956 až 1962 se léčil s dětskou mozkovou obrnou, což komise nezohlednila a na odborné vyšetření jej neposlala. Jeho pátrání po záznamech týkajících se léčby dětské mozkové obrny bylo bezúspěšné, neboť zdravotní záznamy z té doby již byly zřejmě skartovány. Lékařské zprávy, z nichž vyšla PK MPSV byly z let 2009 až 2010, aniž by byl žalobce poslán na nová odborná vyšetření.

[6] Krajský soud v Ústí nad Labem žalobu napadeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění zrekapituloval obsah posudku PK MPSV v Ústí nad Labem a uvedl, že jej považuje za dostatečně objektivní a přesvědčivý, aby z něj soud mohl při rozhodování o žalobě vycházet. Posudková komise jednala v řádném složení, její posudek byl vypracován po náležitém zhodnocení zdravotního stavu žalobce na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů. Žalobce byl přítomen při jednání komise. Lékaři PK MPSV v Ústí nad Labem přitom shodně jako posudkoví lékaři žalované ohledně míry poklesu pracovní schopnosti u žalobce dospěli k závěru, že dosahuje 50%, takže z této skutečnosti je patrné, že žalobce nesplnil podmínku invalidity III. stupně dle zákona o důchodovém pojištění, a to minimálně 70% míru poklesu pracovní schopnosti. Za daného stavu věci krajský soud neshledal potřebu, aby byl doplňován výše citovaný posudek posudkové komise či aby byl případně ve věci vypracováván další posudek jinou posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí nebo dokonce aby bylo překročeno ke znaleckému zkoumání zdravotního stavu žalobce. Požadavek v tomto směru ostatně v předmětném soudním řízení nevznesly ani žalovaná ani samotný žalobce poté, co byli seznámeni s posudkovým závěrem. Krajský soud se zabýval žalobcem uplatněnými námitkami vůči posudku PK MPSV. Vyvrátil tvrzení žalobce, že komise vycházela z neaktuálních lékařských zpráv, neboť byly použity i aktuální zprávy z roku 2011 a 2012 a žalobce byl odborně vyšetřen i v průběhu jednání PK MPSV. Co se týče žalobcova tvrzení ohledně léčení dětské mozkové obrny, komise se i tímto řádně zabývala a následky takové choroby, které by měly vliv na aktuální zdravotní stav žalobce, nezjistila.

[7] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost. Podle stěžovatele krajský soud nezohlednil následky autonehody, při níž stěžovatel utrpěl zlomeninu pravého kotníku s posunem tkání a zlomeninu pravého malíčku. Soud se dále údajně nevypořádal s tvrzením stěžovatele, že v roce 1957 prodělal dětskou mozkovou obrnu. Stěžovatel k tomu uvedl, že doklady o tomto zašle dodatečně.

[8] Usnesením ze dne 2. 5. 2013, č. j. 4 Ads 13/2013 - 26, byl stěžovateli ustanoven zástupcem JUDr. Vlastimil Louček, advokát. Ustanovený zástupce pak kasační stížnost stěžovatele doplnil podáním z 4. 6. 2013, v němž uvedl, že namítá nedostatečné posouzení zdravotního stavu stěžovatele, který je velmi komplikovaný a vyznačuje se množstvím různých chronických zdravotních potíží. Podle jeho názoru poklesla výtěžná schopnost stěžovatele nejméně o 70% a stěžovatel je tak invalidní v třetím stupni. Žalovaná i soud měly vyvinout větší iniciativu k opatření zdravotní dokumentace týkající se onemocnění dětskou mozkovou obrnou. Stěžovatel dále napadl i samotnou konstrukci vyhlášky č. 359/2009 Sb., která umožňuje zvýšení horní hranice míry poklesu výtěžné schopnosti při souběhu více zdravotních postižení maximálně o 10 procentních bodů, což brání objektivnímu posouzení zdravotního stavu stěžovatele.

[9] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[11] Kasační stížnost je nedůvodná.

[12] Všechny shora uvedené stížnostní námitky lze zahrnout mezi důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. V nich totiž stěžovatel namítl nedostatky posudku PK MPSV a posudků posudkových lékařů žalované, čímž polemizoval se závěrem krajského soudu o úplném a přesvědčivém posouzení jeho zdravotního stavu. V této souvislosti lze odkázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž *„neúplné a nepřesvědčivé posouzení rozhodujícího zdravotního postižení v dlouhodobě nepřiznivém zdravotním stavu, jímž stěžovatelka trpěla ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí, je třeba považovat za vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky k uvedenému dni a v jeho důsledku nesprávné posouzení zákonných podmínek plné invalidity ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění jako základního předpokladu pro posouzení dalšího trvání nároku na dávku důchodového pojištění, již se stěžovatelka domáhá. Jde tedy o jinou vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, č. 511/2005 Sb. NSS).

[13] V této souvislosti Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že posouzení zdravotního stavu a souvisejícího pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, publikovaný pod č. 526/2005 Sb. NSS). V posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku či dalším trvání, respektive, jako v daném případě, o změně stupně invalidity. Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na který je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48, www.nssoud.cz, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003 - 61, publikovaný pod č. 511/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004 - 58, www.nssoud.cz).

[14] V řízení o žalobě proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o změnu stupně invalidity a tím i výše invalidního důchodu byl zdravotní stav stěžovatele hodnocen PK MPSV v Ústí nad Labem v posudku ze dne 20. 2. 2012. Závěry PK MPSV v Ústí nad Labem byly shrnuty výše v bodě 4 tohoto rozsudku.

[15] PK MPSV se shodla s posudkovými lékaři žalované na tom, že stěžovatel je invalidní toliko v druhém stupni, pokles jeho pracovní schopnosti stanovili souhlasně na 50%. Komise se obsáhle zabývala zdravotním stavem stěžovatele, přičemž vyšla z dostupné zdravotní dokumentace i lékařských zpráv předložených stěžovatelem. Komise rovněž zohlednila i všechny stěžovatelem uváděné subjektivní potíže, tak jak je popsal v žalobě a během jednání

pokračování

před PK MPSV. Komise dále přesvědčivě popsala svá zjištění týkající se rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele a jeho klasifikace dle přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti.

[16] Pokud krajský soud vyšel k hodnocení poklesu pracovní schopnosti stěžovatele z posudku PK MPSV, nelze mu v tomto směru nic vytknout. PK MPSV jednala v zákonem předepsaném složení a její posudek je srozumitelný a dostatečně odůvodněný. Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěry krajského soudu týkajícími se úplnosti a přesvědčivosti tohoto posudku PK MPSV, který dle názoru Nejvyššího správního soudu splňuje všechny náležitosti, které na posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti kladou právní předpisy (§ 39 zákona o důchodovém pojištění, vyhláška č. 359/2009 Sb.) a judikatura správních soudů. Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud se dostatečně vypořádal i s námitkami, které stěžovatel vůči posudku PK MPSV (aktuálnosti podkladů a zohlednění tvrzení o prodělané dětské mozkové obrně) uplatnil.

[17] Nejvyšší správní soud k námitkám uplatněným stěžovatelem v kasační stížnosti uvádí, že z posudku PK MPSV jednoznačně vyplývá, že komise se pečlivě zabývala i zdravotním postižením stěžovatele, které je následkem autonehody v roce 2006 (včetně zlomeniny kotníku a pravého malíčku). Komise se rovněž zabývala stěžovatelem tvrzenou, avšak nedoloženou, v dětství prodělanou dětskou mozkovou obrnou a konstatovala, že z dostupné zdravotní dokumentace stěžovatele nelze zjistit nic, co by takovému onemocnění a léčbě či sledování jeho následků v poslední době nasvědčovalo a ani odborné vyšetření v průběhu jednání komise takové onemocnění nepotvrdilo. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že předmětem posouzení pro účely soudního řízení ve věci přezkoumání rozhodnutí žalované o žádosti o změnu invalidního důchodu, je zjištění poklesu pracovní schopnosti v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Za tímto účelem PK MPSV v potřebném rozsahu vyhodnotila dostupné podklady a vyšetřila zdravotní stav stěžovatele. Cílem posouzení zdravotního stavu není komplexní diagnostika stěžovatele ani přesná rekonstrukce minulých prodělaných onemocnění a jejich léčby, pokud nemají přímý vliv na aktuální dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce a jím podmíněný pokles pracovní schopnosti.

[18] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani s námitkou stěžovatele o nezákonnosti ustanovení § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb., která umožňuje při souběhu více zdravotních postižení zvýšit horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti odpovídající rozhodující příčině dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce maximálně o 10%. V případě stěžovatele z posudku KP MPSV ani z jiných podkladů obsažených ve spise nevyplývá, že by souběh zdravotních postižení stěžovatele byl natolik výjimečný, že by opodstatňoval úvahy o případné nezákonnosti takového omezení. Z posudku se podává, že z dalších postižení stěžovatele je posudkově významné pouze postižení pohybového ústrojí, které by ovšem samo o sobě odůvodňovalo stanovení míry poklesu pracovní schopnosti o pouhých 25%. Proto se navýšení míry poklesu pracovní schopnosti vyplývající z hlavního postižení (sluchu) o 10% v důsledku paralelního postižení pohybového ústrojí jeví jako přiměřené. K tomu soud podotýká, že stěžovatel by nedosáhl na 70% míru poklesu pracovní schopnosti, která je předpokladem pro přiznání invalidity třetího stupně, jíž se domáhá, ani v případě součtu obou posudkově významných postižení, tj. postižení sluchu a postižení pohybového ústrojí (40 + 25 = 65%).

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[19] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[20] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch a procesně úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly.

[21] Nejvyšší správní soud zároveň rozhodl o odměně a náhradě hotových výdajů stanoveného právního zástupce stěžovatele. Právnímu zástupci náleží odměna za dva úkony právní služby (převzetí a příprava, doplnění kasační stížnosti) po 1000 Kč (§ 9 odst. 2 a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif) a náhrada hotových výdajů ve výši odpovídající dvojnásobku režijního paušálu dle § 13 odst. 3 stejné vyhlášky (2 x 300 Kč), tedy 600 Kč. Protože zástupce stěžovatele je advokát registrovaný jako plátce daně z přidané hodnoty, zvýšil soud odměnu o zákonnou sazbu této daně (21%). Celkem tedy zástupci stěžovatele náleží $2000 + 600 + 546 = 3.146$ Kč. Náklady právního zastoupení stěžovatele v určené výši nese stát a budou zástupci stěžovatele poukázány ve lhůtě 60 dnů od právní moci rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu